

PROZA

Jani Virk

Potres

(odlomek iz romana)

Viri različno poročajo o tem, kaj je Maria de Majo počela od jeseni 1894 do marca prihodnjega leta. V tem času se je le dvakrat pojavila v krogih visoke milanske družbe, konec novembra na pogrebu stare mame, ko je obraz skrivala za črno tančico, in decembra na novoletnem koncertu v Skali, po katerem se je v visokih krogih lombardijske prestolnice govorilo le eno: Maria de Majo je lepotica, kakršne Milan še ni videl.

Iz tistega časa je tudi znano, da si je dajala obleke šivati pri najboljšem krojaču v mestu, čeprav se ni udeleževala sprejemov, promenad ali čajank. Večkrat je k njej iz Rima prišla tudi Delfina de Pinto in potem sta se s kolesom vozili po mestu ali pa jahali po prostranih travnikih pred Milanom.

Njeni sosedi so vedeli pozneje povedati, da je večino časa preživela v glasbeni sobi svoje pokojne matere in ure in ure igrala klavir, govorilo pa se je tudi, da se je pogosto pojavljala med strojnimi in tekstilnimi delavci v milanskih predmestjih ter se v skrivnih revolucionarnih krožkih navduševala nad socialističnimi idejami.

V župnijski kroniki milanske stolne cerkve za leto 1895 je najti zapis, da je bila med prostovoljkami, ki so v preprostih nunskih haljah opravljale najtežavnejša dela v mestni sirotišnici, tudi neka M. de M. plemiškega stanu, to pa še ničesar ne dokazuje. Zanesljivejši je dokument iz zgodovine sindikalnega gibanja, ki govori o tem, da je bila Maria de

Majo ena redkih milanskih aristokratinj, ki so prispevale v sklad za materinski dom tekstilnih delavk.

Kar koli že se je dogajalo v Milanu, pa je povsem zanesljivo, da se je Maria de Majo na začetku marca 1895 pojavila v Trstu pri Auersburgovih. Veletrgovca Rudolfa je pri triinšestdesetih letih zadel mrtvoud in družinski patriarh, ki je neusmiljeno strogo nadzoroval svoje podjetje in družino ter brez čigar vednosti nihče ni smel pognati ene same krone ali premakniti ene same knjige v knjižnici, je obležal v postelji kot kos lesa. Tu in tam mu je uspelo s prsti leve roke po zraku narediti šibek gib, v njegovih očeh se je za nekaj trenutkov pojavil lesk prisebnosti in poskušal je spregovoriti, vendar so skoz njegovo grlo lahko priropotali le babilonsko pomešani glasovi; in to je bilo vse.

"Ne bo dolgo živel, največ do konca tedna," je tretji dan po mrtvoudu hišni zdravnik Benitto Pittis zaupal pretreseni gospe Auersburg. "Tako je tudi najbolje zanj, skoraj ničesar se ne zaveda."

Veletrgovčeva žena je dunajskim sorodnikom svojega moža sporočila, naj pridejo v Trst na pogreb, in zaprosila milansko nečakinjo Mario de Majo, naj prihiti, da bo v oporo njenim hčeram.

Petnajst najožjih dunajskih sorodnikov Rudolfa Auersburga se je potem dva tedna pustilo z naraščajočo nestrpnostjo streči tržaškemu osebjem veletrgovca, ta pa nikakor ni hotel umreti in je iz dneva v dan postajal vedno prisebnejši.

"Ne bo dolgo, ne bo dolgo," je prepričljivo po vsakem obisku šepetaje zagotavljal družinski zdravnik Benitto Pittis gospe Auersburg – ta je bila s svojimi živci že skoraj na koncu – "le na videz se boljša, v resnici pa se slabša, bolj ko se boljša, slabše je, kar nenadoma ga bo spodneslo."

Po dveh tednih je Rudolf Auersburg – do svoje smrti pri devetinšestdesetih letih ni več spregovoril niti ene same jasne besede niti naredil enega samega koraka – z gibom leve roke, s katero je poslej vladal svojemu podjetju in družini, zahteval list papirja in pero.

"Kaj delajo tu vsi ti Dunajčani?" je okorno napisal z velikimi črkami. "Kdo plačuje te stroške?" je pripisal in valovito podčrtal te besede. "Zakaj jih ne pošlješ domov!!!" je sklenil s tremi klicaji in papir s strogim pogledom pomolil proti ženi.

Naslednji dan je skupina Auersburgovih sorodnikov, preklinjajoč

njegovo italijansko ženo in še bolj njegovega italijanskega družinskega zdravnika, odpotovala nazaj v avstro-ogrsko prestolnico. Ko je veletrgovec čez šest let umrl zares in dokončno, je bila med njimi živa le še slaba polovica. Pravega pogreba se je potem udeležil samo njegov najmlajši brat; drugim sorodnikom se je zdelo, da so se pred leti tako ali tako že dovolj dolgo poslavljali od njega.

Maria de Majo je v Trstu med čakanjem na stričevo smrt, ki je ni bilo, ugotovila, da ji ni do vrnitve v prazno milansko stanovanje. Ko je postalo jasno, da bo mrtvoudni veletrgovec Rudolf z očmi lahko nadzoroval le še prostor svoje sobe, je skupaj s konteso Amalijo Zwentner in sestričnami veliko hišo v središču mesta opremila z novimi, živahnimi zavesami in preprogami ter po sobah razmestila vaze z rožami. Hišo so po dveh desetletjih končno naselile tudi ženske.

Marie de Majo ni nihče spraševal, kdaj bo odšla. V varljivem brezčasju je proti koncu marca nenadoma začutila, da nehote postaja del družine, ki ni bila njena. Ustrašila se je nenadnega občutka ujetosti, začela se je igrati z mislijo, da bi odpotovala nekam daleč, v povsem druge kraje, kot tisti francoski slikar Gauguin, ki je iz civilizacije pobegnul na Tahiti. Premišljevala je tudi o Havajih in Kitajski ter nekajkrat odšla v tržaško pristanišče gledat plovbni red ladij.

Glavna hišna gospodinja Auersburgovih Amalija Zwentner je opazila njen nemir. Vedela je, da mlada gospodična ne bo več dolgo ostala pri njih. Vendar si je želela, da bi počakala vsaj do velike noči in z njimi preživela praznike; milo se ji je storilo ob pomisli, da bi uboga, večkratno zapuščena sirota svoj košček potice s šunko drobila sama v kakšni hotelski sobi, v svojem milanskem stanovanju, kjer ni bilo žive duše, ali celo kje med potjo na vlaku.

Amalija Zwentner je imela v Ljubljani v Nemški ulici stanovanje, vendar ga ni želela oddajati, saj je imela denarja dovolj do konca svojih dni in je hotela udobno preživljati čas med obiski svojih ljubljanskih sorodnikov. Gospe Auersburg je predlagala, naj bi njena hči Klara in Maria de Majo za nekaj dni odpotovali tja, da si odpočijeta od napornih priprav za pogreb veletrgovca Auersburga. Hkrati bi se lahko ženi deželnega predsednika barona Heina, mrzli sestrični Rudolfa Auersburga, zahvalili za skrb, ki jo je ves ta čas kazala za zdravstveno stanje svojega

mrzlega bratranca, Klara pa bi v ljubljanskem zastopništvu družinskega podjetja lahko tudi pogledala, ali stvari tečejo, kot je treba. Potem bi se kakšen dan pred veliko nočjo vrnili v Trst.

Gospe Auersburg se je predlog zdel dober; navsezadnje je bilo treba vsaj najstarejšo hčer navaditi na samostojnost in sama ji je predlagala, naj se z Mario de Majo odpravita v Ljubljano.

Klara Auersburg je dobro poznala provincialno mestece, v katero je tu in tam odpotovala z materjo po obiskih in kjer je imela prijateljico iz dekliškega internata, nečakinjo deželnega inženirja Hradskega. Bala se je, da se bo njena sestrična, vajena velikih mest, v Ljubljani na smrt dolgočasila, in le previdno jo je vprašala, ali bi jo želela spremljati. Mario de Majo je tržaška hiša Auersburgov kljub spremenjeni podobi počasi vedno bolj dušila in nekako se je morala odtrgati od nje: z olajšanjem je sprejela sestričin predlog in že naslednje jutro so bili njeni štirje kovčki pripravljeni za potovanje v mesto, katerega imena si ni in ni mogla zapomniti.

Amalija Zwentner je kočijažu Francu Smrketu, podnajemniku iz sosednje hiše na Nemški ulici, po brzojavu sporočila, naj četrtega aprila ob dvanajstih na ljubljanskem kolodvoru pričaka vlak iz Trsta in odpelje mladi gospodični do njenega stanovanja.

In tako sta se aprilskega četrтка 1895 Maria de Majo in Klara Auersburg po treh urah in pol vožnje z vlakom peljali čez borovniški viadukt in se vsaka po svoje navajali na dan, ki se je pred njima odpiral kot cvetni popek. Klara je skoraj zavistno opazovala sestričin lep in sveži obraz in drzni pogled v njenih očeh, ki so brez strahu strmele v praznino pod ozkim pasom zidu.

Maria de Majo je na sebi začutila njen pogled, zagledala se je vanjo in se zasmejala.

"S takim prestrašenim obrazom v tej tvoji Lubigani niti na ples ne bova mogli," je nagajivo vrgla proti njej in ji pred obraz potisnila svoje ogleдалce.

Klari občutek slabosti in šibkosti po vsem telesu ni dopuščal, da bi sestrični znova povedala pravilno ime mesta, v katero sta bili namenjeni. Medlo se je nasmehnila ter plaho in proseče pogledovala skoz okno, upajoč, da se bo namesto praznega zraka ob zibajočem vlaku kmalu pojavila

pokrajina.

Nekaj kilometrov pred Ljubljano je vlak začel sunkovito zavirati in Klaro, ki si je komaj dobro opomogla od borovniškega viadukta, je dvignilo z njenega sedeža in vrglo v naročje nasproti sedeči sestrični. Kovčki so z železnih polic pod stropom popadali po kupeju in med cvileče in bobneče zaviranje vlaka so se pomešali vznemirjeni človeški vzkliki.

Vlak se je ustavil in za nekaj trenutkov je vsenaokrog zavladala popolna tišina. Potem se je od nekod zunaj razleglo divje rezgetanje konja. Maria de Majo se je skopala spod sestrične in kovčkov ter s sunkovitim gibom odprla okno. Videla je, kako so pred lokomotivo čez železniško progo raztreseni hlodi. Od tam je prihajalo tisto presunljivo rezgetanje, a živali ni bilo videti. Maria de Majo je stekla do izhoda, se po stopnicah spustila na nasip kamenja in planila proti lokomotivi. Pred njo je stal pretrašen kmet in nemočno gledal svojega vpreženega konja, kako leži na nasipu kamenja in s kopiti trzajoče suva v zrak. Živali se je med rezgetanjem okrog gobca nabirala pena in škropila po zraku. V kapljicah sline se je tu in tam mavrično razlomila svetloba; prizor je bil hkrati strašen in lep. Maria de Majo se je hotela živali približati s hrbta, da bi jo z božanjem po grivi umirila in jo izpregla, vendar jo je odločna moška roka zgrabila za komolec in odvlekla stran.

"Gospodična, to ni za vas," ji je v strogi nemščini rekel moški v vojaški uniformi.

Še preden se mu je Maria de Majo utegnila izviti, je za seboj zaslislala strel in hip zatem nenavadno tišino. Obrnila se je, videla je lahko, kako konju čez široko odprte oči polzi kri.

Vlak je namesto ob dvanajstih na ljubljansko železniško postajo pripeljal ob dveh. Kočijaž Franc Smrke, ki ni bil zastoj več kot eno uro pripravljen čakati niti cesarja niti papeža, je okrog enih s sočno kletvico povedal svoje mnenje o sosedi Amaliji Zwentner in njenih dveh mladih gospodičnih ter se s kočijo odpravil po Ljubljani iskat stranke.

Klara je z listkom v roki, na katerem je bilo napisano ime Franca Smrketa, pred železniškim poslopjem mahala pred obrazi edinih treh kočijažev in jih spraševala, kdo med njimi je prišel po naročilu Amalije Zwentner; nihče od njih še ni slišal zanjo. Čakali so druge stranke in so prav kmalu tudi odpeljali, tako da Klari Auersburg ni ostalo drugega, kot

da Mario de Majo pusti pri kovčkah, sama pa peš odhiti do hotela Slon, pred katerim so se običajno zbirali kočijaži.

Maria de Majo je stala v svojem potovalnem kostimu med sedmimi kovčki in si s prsti popravljala zmečkano okrasje na klobuku. Pred oči se ji je neprestano vračala podoba rezgetajočega konja, ki je, očitno sluteč smrt, glavo z napetimi mišicami in žilami dvigoval od tal in panično brcal v zrak. Besna je bila na oficirja, ki ga je ustrelil. Pozneje se ji je prišel predstaviti v kupe, vendar ga je zavrnila s prezirljivim molkom.

Ozrla se je naokrog po pusti okolici železniške proge, kjer je bilo videti le nekaj hiš in zidovje pokopališča. Zdelo se ji je, da se iz tal vsepovsod dviguje prah in prekriva redke stavbe v pokrajini. Čez spomin so ji šle v siva in umazano rjava krila in jope oblečene ženske z dvorišča tobačne tovarne, ki sta jih s Klaro videli z vlaka.

"Pusto mesto," je pomislila, "tudi če takoj odpotujem naprej, ne bom nič zamudila."

Nekaj trenutkov se je v resnici igrala z mislijo, da bi se usedla nazaj na vlak in se odpeljala do končne postaje, kjerkoli že je ta, in se potem presedla na vlak, ki bi imel končno postajo še nekje bolj daleč, na robu civiliziranega sveta. Zastrmela se je v železniške tire in opazovala, kako se nekje v daljavi spojijo v ravno črto in potem izginejo.

Karoly Horvath, trgovec iz Budimpešte, ki je prišel svojim partnerjem v Ljubljano razkazovat primerke solidnih ruskih galoš, trpežnih moških in ženskih pelerin ter originalne ruske vodke, je ravno hotel stopiti na vlak za Dunaj, ko je nekaj metrov od sebe zagledal božansko lepo žensko, kako zamaknjeno strmi v daljavo.

"To mora biti privid," je zamrmral vase, spustil na tla kovček in stopil proti mladi ženski. Njegovi koraki so bili počasni in previdni, kot bi se bal, da se bo iluzija pred njegovimi očmi razprhnila. Mlada ženska je imela fino čokoladno polt, kakršne še ni videl, in njene mokre, vabljivo našobljene ustnice temnordeče, skoraj vijolične barve so podrhtavale v popoldanskem vetru. Njene zelenkastomodre oči so imele v sebi omamen nagajiv lesk in se kdaj pa kdaj skrile za dolge črne trepalnice.

Karoly Horvath je očaran stopal proti ženski, ki se ni menila zanj in je še vedno zamaknjeno strmela v daljavo. Prišel je do nje, jo z roko

sunkovito prijel pod njene črne kodre za vrat in ji na ustnice pritisnil poljub.

Maria de Majo je šele v tem trenutku opazila tujca in v šoku za nekaj hipov sploh ni zaznala, kaj se dogaja. Iz rok je spustila klobuk in se s temnim, zmedenim pogledom zastrmela v moškega, ki jo je začel hlastno in štorasto poljubljati po vsem obrazu, da so se mu očala z neprijetnim hladom zadevala ob njeno čelo. Potem je krč presenečenja v njej popustil in tolstega moškega s pristriženimi brki in ozko kozjo bradico je z njegovimi tobačnimi ustnicami odrinila od sebe.

Karoly Horvath se je opotekel za nekaj korakov nazaj in nejeverno pogledal proti mladi gospodični. Z rokami si je začel popravljati in nategovati suknjič, kot da se pripravlja na nov napad. Na srečo Marie de Majo sta se v tistem trenutku vmešala dva domačina in zgrabila madžarskega trgovca. Po krajšem, silovitem upiranju se je umiril in začel pogledovati naokrog z zmedenim in nedolžnim pogledom ubogega idiota, ki ne ve, kaj se dogaja.

"Spustita me," je dostojanstveno in skoraj plaho zagodel Karoly Horvath v zrak nad ljubljansko železniško postajo in se poskušal izviti, "jaz sem ugleden budimpeštanski meščan."

Domačina se nista zmedla, še naprej sta trdo držala nadlegovalca mlade gospodične in potem med skupino ljudi, ki se je začela zbirati naokrog, nekemu fantiču velela, naj steče po orožnika.

Maria de Majo se je obkrožena s tujci, ki so se med seboj pogovarjali v nemščini in njej neznanem slovanskem jeziku, počutila kot ujeta divja žival. Ko je čez rame radovednežev v daljavi zagledala nerodno stopicanje svoje sestrične Klare Auersburg, si je globoko oddahnila. Zrinila se je mimo ljudi in ji stekla naproti.

"Vidiš, kakšen sprejem so mi priredili?" je s trpkim smehljajem pokazala proti množici obrazov, ki so gledali za njo. "Tu še nikoli prej niso videli Italijanke?"

Klara Auersburg je šele pozneje med vožnjo s kočijo izvedela, kaj se je sestrični pripetilo na železniški postaji.

"Kaj takega," je vzkliknila, ko je Maria de Majo do konca povedala svojo zgodbo, "tisti človek mora biti bolan ...!"

"Sploh pa se v tem mestu dogaja nekaj čudnega," je rekla s

tesnobnim glasom po premolku. "Kočijaž mi je povedal, da so se na tistem hribu za gradom pozimi naselili volkovi," je pokazala proti Golovcu. "Menda so jih ponoči večkrat videli, kako so se klatili med predmestnimi hišami."

Maria de Majo je pogledala za njeno roko in opazila mogočen siv grad, ki se je dvigoval nad mestom. Čas okrog nje se je razpršil kot prhka goba, stoletja so se spremešala in preplavilo jo je občutje dražljive in skrivnostne napetosti.

"Kaj, ko bi stanovali v gradu?" je z nagajivim zarotniškim navdušenjem šepnila proti Klari Auersburg, puščajoč za sabo neprijetno doživetje na železniški postaji. "Podnevi bi jahali po hribu in ponoči poslušali tuljenje volkov."

"Mislim, da je zgoraj kaznilnica," je zadržano rekla Klara Auersburg, "prav upam, da nobeni od naju ne bo zares treba tja."

Maria de Majo se je široko in sproščeno zasmejala in tudi njena sestrična se je nenadoma zavedela neprimerne resnosti svojih besed in se prepustila neugnanemu potoku smeha, ki je z njiju spiral napetost in mehčal ostre in grozeče obrise mesta.

Kočijaž je molče poslušal plaz njunega smeha, ki ga ni hotelo biti konec. Z roko je nekajkrat previdno segel za hrbet in v prepričanju, da se mladi gospodični smejita njemu, s prsti iskal razpoko v hlačah ali suknjiču.

"Smrkliji," je zarobantil sam vase, "tole mi bosta drago plačali."

Ko ju je z ustrežljivim nasmeškom odložil v Nemški ulici, je za polovico dvignil običajno ceno in potem hitro pognal. Po nekaj metrih se je obrnil s svojega sedeža in se glasno zakrohotal proti njima.

"Kaj je s tem človekom?" je Maria de Majo vprašala svojo sestrično.

Klara je na hitro poblisknila po njunih kovčkih. Vsi so stali pred njima, ni razumela, kaj bi kočijaža lahko tako vzradostilo.

"Ne vem," je počasi odvrnila. "Kaže, da je zima v teh ljudeh pozebla zdravo pamet."

Komaj sta z ulice v stanovanje v visokem pritličju znosili kovčke, že je zunaj začelo deževati. Več kot šesturna vožnja z vlakom ju je utrudila, popoldan sta med kramljanjem preležali doma, se pod noč odpravili na večerjo v nekaj deset metrov oddaljeno gostilno Pri vitezu

in se potem kmalu vrnili.

Zjutraj je še vedno deževalo, potočki so curljali po klančku ozke ulice in se kot sivkaste mreže razlivali čez valovite izbokline. Maria de Majo je zaspano pogledala v turobno jutro in se zastrmela v umazane kupe snega ob stenah hiš. Videla je, kako se pod napušči streh mimo njih počasi prebija moški v črni pelerini in pod njo v naročju previdno drži nekaj, česar njene oči niso mogle videti. Šele ko je za njim na ulico prišla ubožno oblečena bleda mlada ženska in se šibko opotekala ob stenah hiš ter kdaj pa kdaj zastala, da se je sploh lahko obdržala na nogah, jo je preblisknilo, da mora moški v naročju držati njenega otroka. Hitro se je ogrnila z žametnim plaščem, iz torbice vzela denar in stekla iz hiše. Odprla je vhodna vrata, pred njo je zašumela gosta zavesa dežja in ji v trenutku zmočila copate. Nekaj hipov je oklevala, potem pa si ovratnik plašča potisnila čez glavo in se pognala na drugo stran ulice. Bleda mlada ženska se je ustavila, se z roko uprla ob steno in se zastrmela v tujko, ki se je nenadoma pojavila pred njo.

"Smrt ne more biti tako lepa," je pomislila skoz razredčene reže svojih možganov. Ti so svet zaznavali le še kot migotav zrcalni odblesk, ki se bo vsak hip razpršil v brezoblično sivo gmoto.

"Prosim?" je potem šibko rekla Marjeta Perko, kuharica v znani ljubljanski gostilni, ki jo je lastnik najprej zaposlil, potem pa ji zaplodil otroka in jo z mesečno rento za polovico nekdanje plače napodil in zavezal k molku, da ne bi povedala njegovim ženi. "Kaj hočete od mene," je vprašala z raztrganim, izčrpanim glasom.

Maria de Majo je sočutno gledala v ostareli obraz mlade ženske njenih let, s katerega je vela nezdrava, koščena bledica. Koža na njenih ustnicah je bila tanka, skoraj prozorna in je odsevala prazno vijolično barvo, kot da vanje že nekaj ur ni pritekla kri. Prejšnji večer je na začetku ulice pri diplomirani babici Franziski Lugner, ki je že vrsto let za majhen denar pomagala na svet nezakonskim otrokom, povila majhnega dečka. Samo pogledala ga je, za nekaj hipov zahlipala nad sabo in ubogo rdečo kepico mesa, ki je z nežnim glaskom neutolažljivo jokala v turoben svet, potem pa zaspala v mučne, boleče sanje. Babica Franziska Lugner še nikoli ni videla, da bi iz kakšne porodnice izteklo toliko krvi. Bala se je, da ji bo ubogo izmučeno dekle umrlo, in ni ji ostalo

drugega, kot da vso noč prebedi pri njej. Zjutraj jo je prišel iskat neki mlad prijatelj, s katerim sta nekdanj skupaj delala v gostilni, in ji pomagal oditi. Brez njegove pomoči otroka ne bi mogla odnesti.

Maria de Majo ni v odgovor našla nobene besede. Ženski je v pest potisnila denar in čez mrzle potočke deževnice stekla na svojo stran. Skoz priprta lesena vrata je potem opazovala, kako se mlada mati počasi in negotovo pomika proti koncu ulice, kjer jo je čakal moški z otrokom. Čutila je, kako ji voda prenika skoz oblačila in ji po laseh v drobnih kapljicah drsi navzdol po hrbtu. Začelo jo je hladiti in zadrževala je, hkrati pa se je nekje globoko v njej sprožil topel, nežen občutek: za hip si je zaželela, da bi kot bleda mlada ženska hodila proti koncu ulice, kjer bi jo čakal moški.

Klara Auersburg je v stanovanju oštela svojo premočeno sestrično. "Igraš se z zdravjem," je rekla z zaskrbljenim in jeznim glasom, "na koncu pa bom kriva jaz."

Slekla jo je do golega, jo obrisala z brisačo in jo prisilila, da je odšla v posteljo. Maria de Majo se ni posebno upirala, tako ali tako tega turbnega dopoldneva ni vedela početi nič pametnejšega kot ležati v postelji in gledati sivo gmoto dežja, kako neutrudno pada z neba.

Popoldne sta bili pri soprogi deželnega predsednika Heina najavljeni za čajanko in nekaj po petih sta se pod širokim dežnikom odpravili proti dobrih sto metrov oddaljenemu deželnemu dvorcu. Stražarju v polkrožni stražarnici pred zgradbo se je kolnilo ob pogledu na lepo žensko, ki je s spremljevalko ponosno in elegantno vkorakala skoz obokan vhod deželnega dvorca.

Gospa Heinova, ki so jo že iz Trsta po brzozjavu obvestili, da njen mrzli bratranec veletrgovec Auersburg kar dobro okreva in da bržkone ne bo treba pošiljati sožalne brzozjavke, je zahvale za skrb za zdravstveno stanje njenega daljnega sorodnika sprejela z ganjenostjo in to je Klari Auersburg v koticah oči nabralo solze, v njeni sestrični Mariji de Majo pa vzbudilo nelagodje. Žena deželnega predsednika se je s patetično dvignjeno brado in napetim obrazom, kot da le s težavo zadržuje jok, na glas spominjala, kako se je leta 1844 dvanajstletni Rudolf Auersburg, ki takrat še ni mogel vedeti, da bo čez desetletja postal premožen veletrgovec, jokal, ko so ga zalotili, kako skrit pod široko kuhinjsko mizo na

graškem posestvu svojega mrzlega strica z mize po koščkih ščiplje do brote, ki so čakale na pot v jedilnico. Ko so ga odkrili, je sicer tih in obvladan fantič planil v neutolažljiv in silovit jok, vendar ne zato, ker bi se sramoval grdega in neprimernega načina kraje, kot so vsi mislili, temveč zato, ker je bil prepričan, da vsi vedo, da je pod mizo v resnici zlezal zato, da je od tam lahko gledal pod krila kuharicam, ki so se sukale okrog mize, in je s hrano le preganjal silovito vznemirjenje.

"Tako ga je prizadelo, ker ga je moj oče v šali okaral z lumpom," se je z mokrimi očmi spominjala gospa Heinova enega redkih srečanj s svojim mrzlim bratrancem, "da je jokal tri ure, dokler ga zdravnik, po katerega so poslali v skrbeh zaradi njegovega šoka, ni polil z vedrom mrzle vode."

Žena deželnega predsednika, ki je bila med pripovedovanjem obrnjena proti svoji sorodnici Klari Auersburg, je v resnici iz koticov oči z vso pozornostjo nenehno opazovala mlado Italijanko. Slišala je že, da so nekatere mlade dame z Dunaja in Gradca prinesle oblačila z napih-njenimi rokami od ramen do komolca, ki so spominjala na modo iz tridesetih let, vendar tega še nikoli ni imela priložnosti videti od blizu. Njena sorodnica je imela na sebi nagubano svilen obleko, okrašeno s plišem, številnimi čipkami in pentljami, lepa Italijanka pa je elegantno kot kakšna prestolonaslednica sedela v oblazinjenem bidermajerskem stolu in si je dolge noge zakrivala s skoraj povsem gladkim svilenim krilom, na katerem je bilo všitih na desetine sivkastomodrih lastovk; nad širokim svilenim pasom je bilo komaj dovolj tkanine, da je mladi lepotici prekrila bujno oprsje, in za rahlo nabranim, s črnimi pikami posutim robom obleke se je začel globok dekolte. Tako lepe čokoladne polti gospa Heinova še ni videla. Mlada damica je imela roke na rahlo položene čez naslonjalo stola in gospa Heinova se je lahko čudila rokavom, ki so bili od zapestja do komolca povsem oprijeti in gladki, potem pa so se bujno napihnili, kot da bi se v njih skrivali kosmi sladkorne pene.

"Obleka se vam lepo poda," se je nenadoma žena deželnega predsednika, potem ko se ni več želela zadrževati, scela obrnila proti mladi milanski gospodični.

"Hvala," je kratko odvrnila Maria de Majo in gostiteljici namenila vljuden nasmeh. Vedno je bila oblečena izbrano in privlačno, zato je bila

vajena takšnih poklonov. Ko je še živela s starši, je s svojo francosko guvernanto ure in ure risala modele oblek in pozneje si jih je dajala vedno šivati po zadnji modi. Kadarkoli je kam odpotovala, je s seboj vzela vse svoje najljubše obleke; obleke so bile njen dom, prostor, v katerem se je gibala najbolj sproščeno in z največjim užitkom, in tudi če bi šla v puščavo, bi s seboj gotovo odvela štiri ali pet kovčkov oblek.

"Imate tu dobre krojače?" je potem previdno vprašala, ko jo je prešinilo, da bi si navsezadnje tudi v Ljubljani lahko dala sešiti kakšno obleko po svojih predstavah.

"Pravijo, da je v Slonovih ulicah pri Gričanu in Mejaču mogoče dobiti prav fine obleke," je prijazno pojasnila žena deželnega predsednika, "sicer pa se večina dam hodi oblačiti na Dunaj in v Gradec."

Maria de Majo se je obrnila proti sestrični in ta ji je s kimanjem pritrdila, da ve, kje je omenjena prodajalna oblačil.

"Če kaj potrebujete," je nadaljevala gospa Heinova, ki s svojimi prejšnjimi besedami mladi dami ni želela povedati, da je prišla v provincialno mesto, "imamo na Poljanskem nasipu v Ozkih ulicah tudi kemično spiralnico in zagotavljam vam, da so očiščene obleke videti kot nove."

"Saj nisva prišli za dolgo," se je vmešala Klara Auersburg, "v sredo ali četrtek bova odšli nazaj v Trst."

"Škoda," je z iskrenim obžalovanjem rekla žena deželnega predsednika, saj je ravno premišljevala, ali ne bi obe ljubki gospodični povabila na velikonočno kosilo. "In prosim, do odhoda se nujno še kaj oglasita," je dodala in se poslovila.

V glasbeni sobi jo je že čakal slepi uglaševalec klavirjev Josip Gostinčar, za katerega je celo sam ravnatelj filharmoničnega društva izjavil, da ima malodane popoln posluš in gospo Heinovo je zanimalo, kakšen je videti slepi genij, ki ga je zaradi sijajnih priporočil nameravala deželna vlada poslati na Dunaj, da izšla svoj talent.

Kljub dežju, ki je zunaj še vedno vztrajno lil z neba, sta se Klara Auersburg in Maria de Majo peš odpravili proti kavarni Emona. Zaradi slabega vremena so se ljubljanske gospodične večinoma odpovedale poznopopoldanskemu žurfiksu, moški pa še niso končali svojih služb in kavarna je bila napol prazna. Naročili sta sladice in belo kavo, v slabo razsvetljenem prostoru posegli po držalih za časopise in si jih pridržali

pred seboj.

"To mesto še ne pozna električne razsvetljave," je opravičujoče proti svoji sestrični vrgla Klara Auersburg, kot da bi bila sama kriva za slabo luč v prostoru.

"Meni je tako še prijetneje," ji je smehljaje odvrnila Maria de Majo, saj ni marala ostre svetlobe električnih luči, v kateri so se človeški obrazi kazali kot hladne maske brez senc.

Z zanimanjem je v Wiener Journalu prebirala brzojavna sporočila o črni kroniki zadnjih dveh tednov:

Dunajčanka Margareta Link, ki je od svoje ljubljanske sorodnice podedovala šeststo goldinarjev in jih je prišla iskat v prestolnico kranjske dežele, je v kavarni spoznala dva prijetna moška. Z njima se je pozneje sprehodila skozi nekaj ljubljanskih lokalov in jima tudi povedala za srečen dobitek. Ta dva moška, neki pisar in neki delavec v predilnici, sta izkoristila preveliko zaupljivost Margarete Link, do večera sta jo lepo opila in ji potem izmaknila ves denar.

V Ameriki je madžarski grof Jurij Karolyi vložil tožbo proti svoji soprogi, igralki Boriski Frank, zaradi nepomirljivega sovraštva z njene strani in prevare pri poroki. Igralka je med drugim tudi že dve leti neurtudno razsipno zapravljala grofovo premoženje, pred nekaj tedni pa je z ljubimcem, igralcem njujorškega gledališča, odšla na potovanje po Evropi.

V Madridu sta se neki mladi ženski v samih spodnjicah pred gledalci v mestnem parku spopadli za svojega ljubimca Pedra Gonzalesa, lastnika velike pršutarne.

V Rimu je Angelo Montano svoji ženi v besu odgriznil nos, ker se je vlačila naokrog.

V Krakovu se je poročnik Adam Wirchow ustrelil, ker starši njegove ljubezni Jadwige Ostrowske niso privolili, da bi se v njihovo plemenito družino priženil častnik judovske krvi. Preden je ubil sebe, je ustrelil tudi siamskega mačka svoje ljubljene proti njegovi volji in potem s privoljenjem tudi njo.

V Londonu so izsledili morilca prostitutke iz Soha in mu sodili: triinpetdesetletni sir Gordon Smith, lastnik velikega kolonialnega posestva v Indiji, je v svoj zagovor povedal, da ga je razburilo, ker ga je

prostitutka po opravljenem delu obdolžila, da njegova obleka vonja po indijskih dišavah.

Maria de Majo se je med prebiranjem časopisa spomnila, kako so v rimskem Il Giornalu naslednji dan po njeni ločitvi po zaslugi nekega ničvrednega časnikarja in hkrati prijatelja njenega še bolj ničvrednega moža objavili lažno notico, da se je bil ugledni rimski meščan doktor Benedetto de Pinto prisiljen ločiti od svoje lepe, vendar nedozorele žene, ki ni mogla prenesti družbene uspešnosti in priljubljenosti svojega moža. Mariji de Majo je takrat ob tej novici v kavarni nedaleč od Fontane di Trevi od navala besa skoraj razparalo žile na sencah, zdaj pa se je temu med pripovedovanjem svoji sestrični Klari Auersburg lahko celo smejala.

"Moški so rojeni lažnivci," ji je rekla, "edino, za kar so res uporabni, je to, da ti lahko zaplodijo otroka, sicer pa z njimi ni kaj početi."

Klara Auersburg ni bila prepričana, ali njena sestrična to misli zares ali pa se le šali, in z dvoumnim nasmeškom je prikimala njenim besedam. Sama z moškimi ni imela še nobenih pravih izkušenj, le nekoč se ji je od oмотice skoraj zavrtelo v glavi, ko se je skupaj z očetovim trgovskim pomočnikom s kočijo peljala do Devina. Tja je Rudolf Auersburg plemeniti družini Thurn und Taxis na grad prek svojega pomočnika poslal naročeno pošiljko najfinejšega švedskega jedilnega pribora in angleških svečnikov, prek svoje najstarejše hčere pa vljudne pozdrave in povabilo na obisk, ki bi Rudolfu Auersburgu v Trstu le še dvignil ugled. Nazaj grede se je že spuščal mrak in Klaro je nenadoma toplo spreletelo po celem telesu, ko je med vožnjo po mehki nočni pokrajini začutila, da se s trgovskim pomočnikom med potresavanjem kočije narahlo zadevata s stegni. Preprosto kot žival je pogledala nekaj let starejšega moškega in se za nekaj trenutkov zazrla v močne, pravilne poteze njegovega obraza in košat obok obrvi nad svetlimi očmi. V tistem hipu se je vanjo zazrl tudi trgovski pomočnik in v mraku kočije se je poblisknila nevarna ljubezenska iskra. Če se ne bi devetnajstletna Klara Auersburg nenadoma zavedela, da bi jo oče ubil, če bi zvedel za kakršno koli razmerje s katerim koli uslužbencem, in če se ne bi trgovski pomočnik še v istem hipu iz podobnih razlogov ustrašil za svojo službo, bi veletrgovčega hči tistega zgodnjega večera lahko na svoji gladki koži čutila božanje raskave moške roke. Tako pa sta se s skoraj panično naglico odmaknila vsak na

svojo stran kočije in se do Trsta nista upala več niti pogledati.

Klara Auersburg o tem pripetljaju ni hotela govoriti svoji sestrični. Bala se je, da bi jo ta obsojala ali pa bi se smejala nepomembnosti dogodka.

"Moški so zato," je potem v poučnem tonu nadaljevala ponujeni pogovor in se obrnila proti Mariji de Majo, "da vladajo državam in trgujejo."

"Hočeš reči," je posmehljivo vrgla proti njej Maria de Majo, "da pobijajo in spravljajo ljudi v revščino?"

"Nisem hotela reči tega," je skoraj užaljeno odvrnila Klara Auersburg.

"Vem," je rekla spravljivo Maria de Majo in se ozrla po kavarni. Ta se je počasi polnila. Vedno več moških je sedelo za mizami in metalo karte, trkljanje krogel z biljardnih miz je s svetlimi, zvočnimi poki odmevalo po prostoru, ki ga je cigaretni dim vedno bolj gostil.

"Greva?" je vprašala sestrično.

Klara Auersburg je prikimala. Vstali sta, se oblekli in pod skupnim širokim dežnikom odšli v noč.

Ko se je Maria de Majo naslednjega dne zjutraj zbudila, se je skozi okno lahko zazrla v lise svetlomodrega neba, ki se je tu in tam pokazalo za megličasto razpotegnjenimi vetrovnimi oblaki. Vstala je in se odšla umiti, potem pa se je vrnila v svojo sobo, si okrog lepega telesca ovila korzet, zapela gumbke, poravnala čipke in majhno pentljo na zgornjem robu, si nadela srajco, nogavice in spodnje krilo ter smuknila v sprehajalno obleko. Pred ogledalom si je na glavi poravnala velik in bogato okrašen klobuk, ki se je lepo ujemal z močno poudarjenim ramenskim delom obleke, si obula čevlje in potem potihoma mimo sobnih vrat, za katerimi je še spala njena sestrična, odšla iz stanovanja.

Na ulici je globoko vdihnila svež zrak sobotnega aprilskega jutra in po klančku lahkotno odhitela proti reki. Ko se je bližala Šentjakobskemu mostu, je pod njim zagledala moškega z razmršenimi lasmi, ki je sedel na razmočeni zemlji s šopkom rož v rokah in glasno hlipal. Naslonila se je na ograjo mostu in nekaj časa opazovala osamelega in osivelega človeka, za katerega zaradi zavijajočega, skoraj piskajočega stokanja v njegovem glasu ni bila prepričana, ali je pri zdravi pameti.

Moški je na sebi začutil njen pogled, nenadoma je odsekano prenehal stokati in se ji nemo zastrmel v oči. Nekaj časa jo je gledal, kot bi jo poznal, in si z rokavom sukničiča z obraza zamaknjeno brisal solze, potem pa je z roko razočarano in brezvoljno zamahnil po zraku, da so rože iz njegove dlani poletele proti vodi, in svoje sive lase spet skril med kolena. Za kratek hip je mislil, da se je na mostu pojavila njegova oboževana in že dolgo pokopana ljubica v angelski podobi, vendar je kmalu ugotovil, da v sivem jutru stoji neka druga, neznana ženska.

Andraž Hafner je že skoraj dve desetletji vsakega šestega aprila hodil na breg Ljubljaniče objokovat svojo zaročenko Maričko Gorograjškovo, brhko natakario iz gostilne Severni sij na Ciril-Methodovem trgu. Leta 1876 sta se skupaj s še desetimi prijatelji odpeljala v čolnu na izlet na Barje. Ob vrnitvi je čoln pod Šentjakobskim mostom zadel ob oporo in se prevrnil. Štirje ljudje so utonili, med njimi tudi Marička. Andraž Hafner se je boleče jasno spominjal njenih klicev na pomoč in tega, kako je, čeprav je sam komaj znal plavati, zgrabil za lase žensko, ki se je že utapljala in ji je iz vode molela le še kita, in jo zvelkel do brega. Šele tam je opazil, da je rešil drugo žensko. Zagnal se je nazaj na sredo reke, a je bilo že prepozno. Nikogar več ni bilo na vodni gladini. Brezvoljno se je prepustil toku, in če ga ne bi neki ribič v pristanu pod Ribjo ulico izvlekel na suho, bi ga reka tako kot njegovo ljubljeno odnesla v večnost.

"Ta angel ni pravi," je vase zamrmral Andraž Hafner, ko je še enkrat dvignil glavo in opazoval, kako lepa ženska z mostu zavija proti Staremu trgu.

Mariji de Majo je bila vseč ozka vijugasta ulica z baročnimi pročelji hiš. Vesela je bila, da je sestrični pobegnila od doma. V izložbi prodajalne usnjenih izdelkov je med pasovi, denarnicami in torbicami zagledala razstavljeno lepo sliko, ki jo je z nekaterimi potezami spominjala na slikarje iz firenške kavarne Michelangelo. Vstopila je v prodajalno. V njej je omamno zadišalo po svežem usnju.

"Je to naslikal domačin?" je radovedno vprašala prodajalca s sivo, pod ustnicami pobrito brado in privilhanimi brki, videti je bil kot pomanjšani avstrijski cesar in madžarski kralj Franc Jožef.

"Seveda," je veselo zameketal prodajalec in z roko pokazal naprej proti ulici. "Sternenov fant je to naslikal, nekaj hiš naprej je doma. Boste

kupili?"

Maria de Majo je že hotela prikimati, ko jo je prešinilo, da ima pri sebi le nekaj goldinarjev. Ni vedela, da bi njeni kovanci povsem za-doščali za nakup.

"Izvolite, najbrž boste raje izbrali kakšno od naših unikatnih stvari," se je začel potem sliniti prodajalec in poplesavati pred njo z različnimi torbicami.

"Ne, hvala, oprostite," se je Maria de Majo zrinila mimo njega na prosto in odšla naprej proti središču mesta.

Okrog vodnjaka pred mestno hišo so ženske v belih srajcah, rdeč-kastorjavnih krilih, modrih predpasnikih in sivih ali črnih brezro-kavnih prodajale zelenjavo in rože. Maria de Majo se je ustavljala pred stojnicami in spraševala za ceno. Ničesar ni nameravala kupiti, hotela se je le pogovarjati s preprostimi ženskami, ki so se večje sukale okrog svojega rastlinja in ga ponujale ter ji le na kratko odgovarjale. Nenadoma je proti njej pritekel pes in se začel renče zaganjati vanjo. Roke je dvignila ob telesu, da je ne bi šavsnil, in ga poskušala s prijaznimi besedami pomiriti. Pes je skakal pred njo in ji s kreplji mahal proti obrazu. Ženske za stojnicami so se začele krohotati s škodoželjnimi in neobvladanimi glasovi in njihovi obrazi so se pred očmi Marie de Majo razpotegnili v razširjene, spačene maske s praznimi usti: že prej so opazile smešnega ptiča na širokem klobuku domišljave mlade dame, ven-dar so se karnevalskemu smehu prepustile šele zdaj, ko se je vanj za-čenjal zaganjati pes.

Maria de Majo se je ritensko umikala pred renčanjem psa, ki se je mešalo z živčnim piskanjem njegovih glasilk. S peto je zadela ob stop-nico okrog vodnjaka, izgubila ravnotežje in se trdo usedla na mrzel kamen. Ko je že mislila, da bo pes planil nanjo, je pritekel mlajši moški in s sprehajalno palico prepodil psa, tako da jo je ucvrl med stojnice.

Moški je proti njej ustrežljivo stegnil roko in ji pomagal vstati.

"Je z vami vse dobro?" je prijazno vprašal, se naslonil na sprehajalno palico in postavil eno nogo pred drugo.

Maria de Majo je za njim še vedno videla razpotegnjene, zabrisane režeče ženske obraze in čimprej je hotela zapustiti tržnico. Z rahlim nasmeškom se je zahvalila rešitelju in odšla naprej po ulici.

Pred stolno cerkvijo se je v širokem krogu izognila prodajalkam slaščic, zavila je proti reki, se kos poti vrnila nazaj in potem stopila čez most na drugo stran. Mesto ni bilo veliko, vedela je, da se mora, v katero koli smer že se bo odpravila, le vrniti do reke in bo z lahkoto našla pot domov. Potikala se je po bližnjih ulicah, na neki hiši je njeno pozornost pritegnil letak, ki je z velikimi črkami vabil na ogled mutoskopa na Pogačarjev trg. Nekoč si je v Rimu že ogledala to napravo, v kateri so se menjavale prave slike in ustvarjale vtis, da človek potuje po daljnih krajih in si vse to ogleduje.

Nekega mimoidočega je vprašala, kako bi lahko prišla do Pogačarjevega trga, in moški se je ponudil, da jo spremlja do tja. Med potjo je molčal in kdaj pa kdaj proti njej vrgel režeč, neroden nasmeh, da je videla njegove črvice zobe. Oddahnila si je, ko sta prišla tja.

Tistega jutra je bila prva stranka Viljema Schutterja, ki je s prikazovanjem svoje mednarodne panorame obredel že vso Evropo in z njo potoval celo po Jamajki in Havajih, vendar še ni videl ženske, ki bi svoje telo premikala tako ljubko in imela hkrati tako lep obraz. Nenehno je razmikal črn zastor, za katerim je pripravljaj vse potrebno za fotografiranje ljubljanskih gospodov in dam, in skoz špranjo pogledoval proti mladi gospodični, ki je počasi vrtela ročko in gledala v napravo, iz katere so prihajale podobe New Yorka, Chicaga, Pariza, plesalk v Moulin Rougeu, švicarskih gor, Jeruzalema in na koncu tudi Bleda in Triglav. Od časa do časa se je mlada gospodična zravnila, kot bi hotela z zaprtimi očmi podobe vtisniti čim globlje vase, in se potem nagnila nazaj nad napravo. Od strani je bila videti kot kakšna rimska boginja iz čokolade in Viljem Schutter se ni mogel premagati: na rahlo je razmaknil zastor, usmeril objektiv kamere proti mladi ženski in jo fotografiral.

"Zakaj ste to storili?" ga je vprašala Maria de Majo in si popravila klobuk - ta se je premaknil v stran, ker se je prehitro zravnila. Moški jo je iztrgal iz pokrajina, v katere se je zasanjala, in njen pogled je bil hkrati očitajoč in jezen.

"Dal vam bom fotografijo," je opravičujoče rekel Viljem Schutter, "brezplačno."

"Ne potrebujem je," je odvrnila Maria de Majo, na napravo položila dva kovanca za ogled mutoskopa in odšla.

Na Šelenburgovih ulicah je za njo pritekel fantič s kratko pristriženimi lasmi in nekaj številklj prevelikimi čevlji.

"Gospa," jo je pocukal za rokav obleke, "za en goldinar boste izvedeli vse, kar se vam bo zgodilo, le za mano pojdite."

Najprej se ga je hotela otresti, sestrično je gotovo že hudo skrbelo zanjo in nameravala je oditi domov. Potem pa jo je preplavila živahna, dražljiva radovednost in popustila je. Fantič jo je odpeljal v temen hodnik in potem po škripajočih lesenih stopnicah v prvo nadstropje hiše. Na hodniku je dišalo po kadilih, in čeprav je bil zunaj siv in pust dan, se ji je zazdelo, da skoz razpoke ob lesenih strešnih tramovih v temen prostor prenika mehka oranžna svetloba.

Deček je potrkal na neka vrata in čez čas je Maria de Majo zaslišala, kako je tlesknil zapah. Vanjo je buhnila gosta pajčevina dima in šele čez nekaj trenutkov je pred seboj lahko razbrala postavo visoke ženske z močnimi ličnicami, rdečimi skodranimi lasmi in temno obrobljenimi naočniki.

Ženska jo je molče odpeljala za mizico, na kateri so se v različnih pisanih steklenih pepelnikih kadile tri cigarete in cigara. Maria de Majo se je ozrla po prostoru, vendar v njem razen nje in ženske ni bilo nikogar.

"Zakaj ste prišli?" jo je vprašala ženska skoz goste vrtince dima.

Mariji de Majo je za hip vzelo sapo. "Deček je rekel, da prerokujete, najprej niti nisem hotela ..." je potem začela počasi in previdno, vendar jo je ženska ustavila.

Alma Šajn je gledala v svoj voščeni kipec Pozejdona ob robu mize. S palcem in kazalcem je pognetla stenj na njegovi glavi, ga zravnila in potem z vžigalico prižgala voščenega grškega boga.

"Zakaj ste prišli v mesto?" je vprašala z enakim glasom kot prej.

Maria de Majo se je nemirno presedla na svojem stolu.

"Zakaj ne bi prišla?" se je potem odrezavo zazrla proti Almi Šajn. Ta si je dala opravka z opazovanjem plamena, ki se je neenakomerno zavrtel okrog Pozejdonove glave.

Vedeževalka je molčala. S prsti je kdaj pa kdaj prijela kakšno od cigaret ali cigaro in jo nesla k temnovijoličnim, skoraj črnim ustnicam. Maria de Majo je ob svojih nogah nenadoma začutila dotik gostega,

toplega predmeta. Spreletel jo je shrhljiv občutek, kot da se bo pod njenimi nogami odprl svet, poln nedoločnih, gostih bitij. Pod mizo je završalo in spod prta ji je v naročje skočil sivkast maček z bleščečimi rumenimi očmi.

Maria de Majo se je vprašujoče zazrla proti vedeževalki, vendar ta še vedno ni pogledala proti njej. Mačka se ji je ulegla v naročje, čutila je, kako ji je krempeljce lagodno zasadila v kožo na stegnih.

"Zakaj ne bi prišla?" je potem ponovila skoraj nestrpno, glasno terjajoč odgovor.

Ženska je kapnila nekaj kapljic dišečega voska s Pozejdona na mizo, vzela v roke karte in jih začela počasi polagati pred mlado tujko.

"Imate denar s seboj?" je vprašala tako odmaknjeno, da Maria de Majo najprej sploh ni zaznala, da so besede namenjene njej.

"To bi morali vedeti," se je potem predramila in poskušala s predrznostjo Maria de Majo, saj se ni mogla znebiti tesnobe občutka ujetosti.

Alma Šajn jo je molče preslišala. Prednjo je položila srčevega kralja in čezenj položila prazno karto.

Maria de Majo je šele med vedeževalkinim polaganjem kart zaznala, da se po gostem ozračju prostora zamolklo in grozeče razširja glasba. S pogledom je poskušala poiskati gramofon, a ga ni bilo nikjer videti.

"Zemlja se bo odprla," je počasi in hladno rekla vedeževalka, "in drobci predmetov bodo leteli od tal proti nebu, kamen pa bo padel v vlažno razpoko. Čez razpoko bo položen most," je nadaljevala zamaknjeno, kot da hoče natančno opisati podobo, ki jo vidi pred očmi, "in na obeh straneh mostu bo neprehodna stena. Voda v rečnem koritu bo suha," je nenadoma rekla glasneje in skoraj vznemirjeno, "in iskra jo bo vžgala v nepogasljiv požar. Potem bo prišlo deževje," je rekla previdno in zastala, kot da čaka novo podobo, "in bo vse pogasilo. Samo majhen plamen bo ostal v temni, vlažni jami in se spremenil v snov."

Mariji de Majo se je za hip zazdelo, da se je prazna karta pred njo spremenila v srčevega kralja, in dvignila je karto ter jo pridržala pred sabo. Bila je prazna, srčev kralj je bil pod njo.

Pogledala je proti vedeževalki.

"Je to vse?" jo je vprašala. "Nisem izvedela, zakaj ne bi smela priti

v to mesto," je rekla z vznemirjenim, radovednim glasom. "Me bo zemlja pogoltnila?" je nadaljevala izzivalno. "Takim stvarjem ne verjamem."

Alma Šajn je karte zložila nazaj na kupček in upihnila gorečega Pozejdona. Potegnila je iz dogorevajoče cigare in ves dim zadržala za svojimi vijoličnočrnimi ustnicami. Maček je na njen namig skočil iz naročja mlade tujke in izginil pod mizo. Alma Šajn je stopila do modre zavese, prešite s stoterimi rdečimi trikotniki, in jo odgrnila. Za njo je bilo veliko sivo zrcalo, v njem je Maria de Majo za hip zagledala velikanskega belega konja z zlatim sedlom in srebrnimi uzdami.

Vstala je in s hitrimi koraki očarana stopila proti ogledalu. Nekaj korakov pred njim je osupla obstala. Bilo je prazno, v njem je videla le svojo lastno podobo, spremenjeno, prestrašeno, brez čvrstih obrisov predmetov okrog sebe.

Ob sebi je zaslišala bučen karnevalski smeh, s kakršnim so jo zasule ženske s tržnice. Ozrla se je proti vedeževalki, ki je molče stala nekaj korakov od nje in ji prvič pogledala v oči.

"Kaj je z vami?" je s skoraj otroško prostodušnostjo Alma Šajn vprašala mlado tujko, jo prijela pod roko in jo odpeljala do vrat.

"Plačati moram ..." se je Maria de Majo čez ramo obrnila proti ženski, ko jo je ta že porivala skoz vrata.

"Je že dobro," je rekla za njo vedeževalka in jo samo pustila na temnem, hladnem hodniku.

Maria de Majo je na ulici ugotovila, da v žepih nima več denarja. A to ji ni bilo nič mar. Vesela je bila, da je lahko prišla pod prosto nebo in zadihala svež zrak, kot bi se bila komaj rešila iz tesnobnih, gostih sanj.

Ko je prišla v stanovanje na Nemški ulici, jo je čakalo jezno sporočilo sestrične Klare Auersburg, da je sama odšla na obisk k svoji prijateljici Simoni Hradski. Maria de Majo je smeje zmečkala list papirja in ga zvitega v kroglico spustila na tla. V sebi je čutila gosto, trdo utrujenost. Stopila je v svojo sobo, spustila obleko s sebe in se v spodnjem krilu in srajci ulegla na posteljo. Čez ugašajočo zavest ji je šla podoba, kako jo mama kot dveletno deklico meče v zrak, in preplaval jo je lebdeči občutek iz otroštva, da se iz zraka ne bo nikoli več spustila nazaj med predmete.